

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Közteherviselés.

Petrozsény községet földrajzi fekvése, ön. erejéből kiküzdött pozíciója, polgárainak hazafias érzülete jelentőséggel bíró vidéki gócponttá teszi. Hogy mint ilyen nemzeti missziójának itt a határ szélén megfelelhessen, a vezető férfiak a község, mint erkölcsi testület, mint autonóm szervezeti letéteményese: a községi képviselőtestület lelkiismeretesen gondoskodik arról, hogy előteremtse, biztosítsa azokat az erőforrásokat, melyek ezt a háromévtized alatt bámulatos haladást feltűntető községet feladatának teljesítésére képesítik. Ehhez mindenek fölött az kell, ami a háborúhoz: pénz, pénz és pénz. A községnek nincsen ingatlana, csaknem minden jövedelmét a polgáraitól rótt pótdó útján fedezi. Ez indította a képviselőtestületet arra, hogy a méltányosság és igazság elvével fogva, a község minden polgárára a közteherviselés kötelezettségét kiterjessze. Ugyanis a magyar kir. államvasutak állandóan Petrozsényben lakó tisztviselői, altisztjei, kezelő és szolgaszemélyzete, továbbá állandóan alkalmazott munkásai, napibéreseinek száma, a közvetlenül hozzájuk tartozókkal együtt, legalább nyolcszázra tehető, akik részesülnek ugyan az itteni közintézmények jótéteményében, de azok fenntartásához, a közteherviseléshez se közvetve, se közvetlenül nem járulnak. Személyük és vagyonuk biztonsága felett őrködik a helyi rendőrség, a községi bírósághoz tartozó ügyekben az itteni bíróság beavatkozását nagyon is igénybe veszik; a helyhatóság közreműködésével mozdítják elő, számtalan vitális ér-

deküket; gyermekeiket a helyi óvodába, népiskolába, polgári leányiskolába, tanonciskolába és főgimnáziumba járatják; használják a nagyköltséggel fenntartott járdákat, közutakat, közvilágítást stb., de ezek költségeihez nemcsak mivel sem járulnak, de élelmi és egyéb háztartási szükségleteiket sem szerzik be Petrozsényben, hanem a vasuton díjtalanul utazhatnak: az aradi, gyulafehérvári és nagyszebeni — bizonyára olcsóbb — piacokon költik el keresményüket, miáltal a helyi forgalmat s az itteni adózók közteherviselési képességét csökkentik.

Igaz, hogy a magyar kir. államvasutak hivatalnokai, összes alkalmazottai törvényszerint nem kötelezhetők a községi terhek viselésére. Tisztelettel meghajlunk a törvény rendelkezése előtt, ámde az igazság és méltányosság szempontjából önként felmerül az a kérdés, hogy ha a vasuti alkalmazottaknak joguk van a közalkotások és közintézmények jótéteményének igénybevételéhez, ezen jogoknak megfelelő kötelezések némi teljesítésével, nem volna-e indokolt, a községi közterhekhez való hozzájárulásuk.

Évezredek óta irányadó s követett jogelv, hogy: „minden jognak köteletség felel meg.” Hazai törvényeink sarkalatos principiuma: az egyenlő teherviselés?

Nem szándékunk, a törvény világos rendelkezésével szemben, az egyenlő teherviselés jogosultságát vitatni. De Petrozsény község helyzetét tekintve, még sem zárkozhatsz el a „nulla regula sine exceptione” igazsága elől. Analog esetben a m. kir. kereskedelemügyi kormány indokoltnak tartotta a törvény rendelkezésétől eltérő kivételes

intézkedést, amennyiben Piski-telep község közterheihez a vasuti hivatalnokok és alkalmazottakért, megállapított évi átalány összeggel járul.

Azok a méltányossági tekintetek, amelyek ezt a rendelkezést indokoltá tették ott, még fokozottabb mértékben képezik figyelembevétel tárgyát Petrozsény községet érdeklőleg, amennyiben a vasutasok itt sokkal több jótéteményt élvezik a községi költséggel létesített és fenntartott közintézményeknek.

Ismételjük, hogy Petrozsény község adminisztrációs, kulturális és összes háztartási költségeit az 1886. XXII. t.-c. alapján megadóztatott polgárai által fizetett pótdóval fedezi s már eddig is érzékeny terhet kénytelen az adózókra róni s a legközelebbi jövőben ez a teher nagyarányokban fog emelkedni, sőt már a folyó évben is pótköltségvetés útján kell az elutasíthatlan közkiadások fedezetéről gondoskodni s már most tisztán áll a helyhatóság, a községi képviselőtestület előtt, hogy a községi pótdót 75—80 százalékkal kell emelni. Elsőzben is az öt százalékos iskola-adó és három százalékos óvoda-adó, aminek kirovását a felettes hatóság már elrendelte s adózó polgáraink terhet nyolc százalékkal emeli. Folyamatban a vízvezeték, a közvilágítás létesítése, a község ház és járdaépítés. Ezek költségeiről pótdókiutés útján kell gondoskodni s bár ezeknek a létesítményeknek a vasuti alkalmazottak is hasznát veszik, azok költségeihez mivel sem járulnak. Pedig az volna méltányos és igazságos, hogyha nem is egyenlő arányban, de bizonyos mértékig hozzájáruljanak — bármilyen uton és módon — a költségekhez. Erről egyébként a többiek között

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGYAJA.

Egy darab élet.

Írta: K.

Diák-félszek. Este tizenegy óra. Az asztalon lámpa ég. Krétaszínű világa szétfoly a keskeny szobában. Az egyik sarokban vetett ágy, a másikban könyvespolc. Látszik, hogy ez a szoba nem adhat kényelmet. Az asztalnál festett, kopott székekben két fiatal ember ül. Majdnem gyermekek. Ott van az arcban a tizenhét éves hamva. De — Istenem — az egyik mintha valami borongó szomorúság ülne. A magas, fekete hajjal körül-folyt homlokán két elmosódott barázdát mutatja a kora érettséget. Mintha szenvedés mutatója lenne egy korán sokat szenvedett léleknek.

A szomorú arcú fiú könyve felé hajol. A másik, aki haját a homlokára fésüli, mint valami ferbített leány, cigarettát szív. A kandallóban tűz ég. Szegényesen pislog az is.

— Miért tanulsz? Vagy ha igen, miért annyit? Kevés ember lehet miniszter, barátom. Kevés a kenyér, az ember sok. Tudod az eszkimó, meg a foka. Ma még kedves ez a te keskeny, szürke szobád, de holnap mi lesz? Mikor abban a nagy emberirító, lelket rontó városban fogod folytatni, ahol még csak tanulni se lehet, mert élni kell. Kenyérért szaladni.

— Azért ez a szorgalmas munka ma — mondta szomorúan a másik, a barázdás homlokú, — mert holnap . . . hej! az a holnap! Nem is akarok gondolni a holnapra. Elég e mai szenvedés. Miért az, ami lelket bénít, ami előli a munka kedvét.

Sokáig hallgattak egykedvűen. Csak az a rejtett szívdobogás mondta, sejtette, mi él bennük.

— Milyen boldog lehetsz te, sóhajtott a szomorú fiú. Milyen boldog lehetsz! Apád pap, aki imádkozik a templomban. Özvegy anyám hagymát árul a piacon. Nem miniszter akarok lenni, de csak munkás ember. Aki napi kenyeret keres. Aki szeretve él azzal a kerges tenyerű, öreg kofaasszonnyal, akinek minden szívdobbanása áldás az én fejemre. Akit a szenvedés épen úgy megérlelt a halálra, mint a fiát az életre. Milyen boldog is lehetsz te!

— Ne beszélj így! Ne éppen te! Miért adnám, ha olyan tehetség lennék mint te. A világért igen? Gondolod? Nem! Igazán nem. Ez a lelkem fáj, ha a te kinlódásokat, szenvedésedet látom, akinek pedig nagy emberré kellene lenned. De az a kenyér! Ami ott ül az ember lelkén. Mint valami átok . . .

Ismét esend. A lámpa magasat lobbant. Fehér fénye még sápadtabbá tette az arcokat. Annak a szenvedő arcú fiúnak, mintha két könyesepp tette volna könnyebbé a lelkét. Csöndesen felemelte a fejét s vontatottan beszélt, mint egy öreg ember, akinek megérlelte az idő a lelkét a jövőre.

— Nagy terveim vannak. Nem magamért. Az anyámat szeretem csak. Mert nekem nincs egyebem. Csak az maradt meg a régi szép időből, gyermekkorom rozsás idejéből. És ezért akarok élni, ezért a jó vén asszonyért. A kofáért. Hirlapíró akarok lenni. És sok pénzt akarok. Meg kocsit, amivel — ha apád imádkozni fog — templomba vigyem az én egyetlen örökségemet. Meg . . . vagy talán egy csöndes apró zugot, ahol mint itt, szegénység van talán, de gazdag a lelkünk, sok kincs van a szívünkben.

— Bolond, bolond! — mondta a papfiú keserűen. Hát hiszed te azokat, ami úgy lelkesít téged, mint a

hívót a kereszt? Látod az apám pap, annyi népnek, tudatlan szolga népnek vezetője. Gazdag is. Én meg a te szememben boldog vagyok. Pedig ha a lelkembe látnál! Ha tudnád, hogy nincsen meg a jövőbe vetett hitem. Ha ismernéd azt a nagy tévedést, amibe ti szegények estek, csak azért, mert nekem egy darabbal talán több kenyerem van . . . Inkább sajnálj engem jó barát, mint irigylej. Te ma, vagy holnap megkapod azt a kis segítséget, amiért persze én is folyamodom a boldogan hagyod itt e csöndes félszket, hogy felvedd a küzdelmet az egész világgal. Mig én . . . Üres lélekkel, talán télt zsebbel, de egy haszontalanul eltöltött fiatal-ság keserű emlékeivel fogok menni robotolni. És nem lesz egy kofáné anyám, akinek arany szíve, becsületes lelke van. De egy apám lesz, aki bár a keresztet viszi a nép előtt, szívében lelkében csak olyan romlott mint én vagyok. Ne gondold, hogy a gyermek tiszteletlen-sége beszél, de egy elhibázott s korán érett lélek zokogása ez.

— Tudod, mondok valami olyant, ami szomorú lesz, de igaz.

— Miről beszélsz?

— Nem leszek én hirlapíró, még csak gazdag ember se. Az a segély, nem lesz az enyém, amiért te is folyamodtál. Meglátod. És nem lesz mivel kezdeni új életet. Nehezet, de lelkesítő.

— A tehetség, a szorgalom a tied, a jutalom nem lehet az enyém, — mondta meggyőződéssel a pap fia.

A kis tanácskozó terembe gyűltek össze a fiatal emberek. Csak tegnap mondták meg mindannyian, hogy most már emberek, emberek, akikre még ezután vár igazán a küzdelem. Hogy töröljék le magukról az

az 1868. XXXVIII. t.c. 35. §-a is rendelkezik, amennyiben kimondja, hogy: „a községi népis-kolák terheit első rendben a község viseli, mely e célra minden kebelbeli, vagy hozzátartozó pol-gár-ra és birtokosra külön adót vethet ki.”

Ugyanez az elv, a törvény szelleméből követ-keztetve, áll minden hasontermészetű közkiadások fedezésére nézve is.

Számtalan indokot lehetne még felhozni a-nak bizonyítására, hogy a m. kir. államvasutak szolgálatában álló polgároknak, a községi terhek-hez való hozzájárulása indokolt. A munkaadó, ha a szolgálatában állók családjában 30 tanköteles gyermek van, törvényszerint iskola fentartásáról gondoskodni, vagy hozzájárulásával iskola fel-állítását követelheti. A m. kir. államvasutak szol-gálatában állók gyermekei részére a munkaadó magyar állam külön iskolát nem tart fenn, illető-leg az öt százalék iskola-adó és három százalék óvoda-adó fizetése alól mentesek. Van itt más nagy iparvállalat a „Salgótarjáni Kőszénbánya Részv.-Társulat, amely alkalmazottainak tanköteles gyermekei részére 6 néptanítóval nyilvános nép-iskolát tart fenn zsil-völgyi iparvállalatánál a saját költségén. A magas államvasut iparvállalatánál alkalmazott munkásai s hivatalnokainak tanköteles gyermekei részére a már többször hangoztatott, tervezett iskolát mai napig sem állithatta fel, se az iskola-adót nem fizeti.

Helyesnek, méltányosnak és igazságosnak tartjuk tehát, hogy Petrozsény község nagy költ-séggel létesített, létesítendő és fentartott közin-tézményeinek költségéhez, a munkaadó magyar állam, a törvény szerint a községi pótdadót nem fizető alkalmazottai helyett s azokért meghatáro-zott átalány-összeggel járuljon.

Vidéki levél.

Aninosza, 1906. márc. 30.

Műkedvelői előadás.

Az „Aninoszai Ifjúsági Egyesület” folyó évi már-cius hó 25-én, saját pénztára javára, a társulati ven-déglő nagytermében sikerült műkedvelő-előadással egy-bekötött táncmulatságot rendezett, Lévy Gábor társulati tanító ur vezetésével.

iskola porát. És a tanárok kezét fogtak a fiatal embe-ekkel. Hogy felavassák őket. Ezután nem lesznek tanítványai az embereknek, de barátai. Aztán nagy csöndesség. Mert nagy dolog az, ami történni fog. A nemesen jó tanuló, az igazgyöngy nemcsak erköl-csileg lesz jutalmazva. Ha szegény, kezdje meg az éle-tet azzal a nemesen alapítvánnyal, amit jó szívű em-berek adtak össze, ha nem az, legyen neki buzditója egy életen keresztül. És kihirdetik az ítéletet. Mert ítélet az. A pap fia kapja a . . . Az arcok sápadtak. A kezek remegnek. Egy ifjú ember szeméből esőndös könny szivárog. Az a megáldott szép világ össze-törve hever a lábainál annak, aki pedig egy életet vesztett vele.

Messze, ahol patak partján akác bolygat, piros virág nevet a napsugaras levegőbe, egy öreg, kofa-asszony várja a fiát. Amott pedig egy sapadt areu, meggörnyedt fiatal ember megcsuklott lélekkel susogja: „Megyek, édes anyám, megyek nemsokára.”

Angol-humor.

Az angolokról nem hiába mondják, hogy minden másodikkal bogara van. Ha nézzük a legelterjedtebb angol élelapok egyikét, a Tit-Bits-t, élénken szemünk elé lép az angoloknak az a bizonyos különösége, mely egészen külön szempontból nézi és bírálja a világot. Ez a lap, melynek címe „Csemegek”, valami egészen sajátos tartalmu, egészen eltűnő a mi újságjainktól. Hetenkint néhány ezer furesaságot közül sűrűn apró betűkkel telenyomatott nagy hasábjain és mindenki, még a leghőbortosabb külön is talál benne a maga kedvére valót. Emellett korántsem mondhatnók, hogy a Tit-Bits bolondságok gyűjteménye. A közönséges el-ménekedés mellett, mely itt is megvan, mint ami éle-lapjainkban, sok olyant találunk, ami csak komoly, értelmes embereket érdekelhet: statisztikai adatok, köz-gazdasági események, politikai ügyek, katonai, tenge-részeti kérdések; de mindenből csak a rendkívüli, a különös, a meglepő.

A műkedvelő ifjuság Gárdonyi Géza egyik legjobb igazi magyar ramatur darabját, „A bor” című falusi történetét adta elő, elég szép sikerrel. A dícséret min-den esetre a rendezőt, Lévy Gábor urat illeti, ki mint az egyesület egyik vezetője, ugyancsak nagy munkát végzett a darab illetén való betanításával. De elismerés illeti meg az összes szereplőket is, kik tehetségükhöz kepest, teljes odaadással működtek közre.

Közülük különösen kiváltak játékkukkal Vass Sándor, (Baracs Imre) ki szerepét elég természetesen adta elő. Később, az előadás vége felé kissé túlzásba esett, amit valószínűleg a gyakran felhangzott tapsvihar idézett elő. Hribál Ferenc elég sikerülten adta a naiy Baracs Matyit, Borbély Anna (Baracsné, Szunyog Juli), valamint Vizi Veronka (Szunyog Rozi) kedves játékát, a nagyközönség lelkes tapssal jutalmazta. Jól játszo-tak: Kovács Miklós (Mihály), Bara János (Göre Gábor), Szakács Frigyes (Durbits Pál), Sorger Paula (Eszter) és Sálvári Rezső (Kátsa) szerepében, ki ügyes mókáival többször megkacagattatta a jelenlévőket.

Az előadás tüzetesebb megíráslásában nem bocsájt-kozzunk, mert műkedvelői előadásról lévén szó, a kri-tika elesik. Az előadás eredményéről csakis dícsérettel szólhatunk, ha különösen tekintetbe vesszük azt, hogy hazánknak e legnagyobb nemzetiiségi vidékén állunk szemben, e dícséretre méltó eseménnyel.

Egyet azonban mégis fel kell említenünk, amit alighanem a díszlet hiánya idézett elő. A harmadik fel-vonás végén ugyanis Mihályék, midőn Baracs Imre a házuk előtt tartózkodik; nem az udvaron, hanem a szo-bában vannak s onnan nézik Baracsot. A színtérnek ilyen módon való berendezésével a darab még jobban sikerült volna.

Az előadás technikájára vonatkozólag elismeréssel emlékezhetünk meg a fellemezkekről, továbbá a díszletek-ről is, melyek tekintettel a körülményekre, elég ügye-sen voltak fesive és a szűk színtéren felállítva.

Az előadás után tánc következett, a társulati zenekar játéka mellett. A vig kedvű közönség csak a késő reggeli órákban öszlött szét.

M. E.

Felbuzdulás.

Az utóbbi időben gyakran látunk ilyenféle jelen-séget. Mintha forna a vér. Mintha az ember kiemelke-dett volna abból az állapotból, amelyet ezzel a nagyon nevezetes, de felette szomorú szóval fejeztek ki régen és ma: nép. De meg kell vallanunk, hogy ez a fel-buzdulás csak affele szalmaláng, ami nem sokáig tart. Elül a gondolat, el az a vágy, hogy tegyünk valami-t s a lélek nemes felgerjedése, elposványosul, mintha valami csodálatos reakció szárnyát szegte volna.

A Tit-Bits, melynek ezernyi, meg ezernyi olvasója van, az angol nép lelkületének talán hibebe tükrét adja, mint tudományos fejtegetések. Emellett tartalma reánk nézve nem unalmas.

Legfőbb szerepet a furesaságok gyűjteményei ját-szanak. Manapság az emberek bélyeget, képes levelező-lapot, szájkosarakat, sétatobokat, üveggolyókat, árjegyzé-keket, hirdetések gyűjteményét, a Tit-Bits gyűjt olvasói számára: cricket és football-történeteket, furesa okmá-nyok tartalmát, összegyűjti a legkülönösebb eseteket arról, hol születnek emberek, sajátoság végrendeleteket, milliomas színésznők neveit, furesa feljegyzését, csempész historiákat; hazulról megszökött gyermekek eseteit, örök tüzeket, furesa házassági hirdetések stb. stb. a legtarkább változatosságban s e mellett — mint állítja — közleményei mind elejétől végig való dolgok, aminek hitelül, nevet és várost is szokott fel-említeni. Nem szívesen rontjuk le kedves angol kolle-gánk szavahihetőségét, de nem nagyon valószínű, hogy az a sok extravagancia, amit összehord angoljaink szórakoztatására, utolsó betűig igaz volna, de minden-esetre meg kell adni, hogy ezekre a dolgokra is áll: si non e vero e bon trovato.

Izlelőtől közlünk itt egy ilyen kis cikket.

Furesa zalogok.

Nem szokott sokszor megtörténni, hogy egy meny-asszony kezes gyanánt marad vőlegénye adósságáért. Ilyen eset történt tavaly az Oceanoan tul. A polgár-mester összeadott egy mátkapárt és a szertartás után kérte a díjat. A vőlegény, illetve immár férj bevallotta, hogy nem gondolt arra, hogy a házasság pénzbe is kerül és kijelentette, hogy nincs nála egy fagaras sem. A dolgok tehát szépen állottak! Well, a bíró, kijelen-tette, hogy a fiatal asszonyt zálogul visszatartja mind-addig, míg férjem uram el nem hozza a 10 shiling taksát. A menyasszony irult-pirult, de a bíró nem eres-zette el, míg a férj vissza nem tért és le nem tette a házasságkötés díját.

Még furesább helyzetbe került a hatóság a követ-kező esetben. Fiatal házask butort vettek heti részlet-

Miért van ez így?

Cse h o v, ez a nagy orosz író, így fejezi ki a mai életet. Minden csak látszat. Semmi sincsen a világon. Semmi. Minden csak látszik. Mi sem vagyunk . . . És aki gondolkodni szeret, megáll. Maga elé néz. Töpreng. És ha sokáig gondolkodik Cse h o v e mondásán, le-hetetlen, hogy lelke egész keserűségével ne mondaná: igaz, nagyon, megdöbbentően igaz. Hiszen jó! Nincsen erőnk a napi küzdelesh. Megbénít annak a rettenetes forgatagnak a zaja, amit emberéletnek nevezünk. És nem volt soha annyi szenvedő are, annyi vértelen ajak, mint épen napjainkban. A legerősebbet is idegessé teszi a világ. Szálmalmas alakká válik a teremő koronája. Szóval: csak látszik minden. Nem is élet ez . . .

De hol van a hiba?

Keressük. Lehetetlen, hogy meg ne találjuk. Le-hetetlen, hogy meg ne lássuk. Csak akarni kell. Csak szét kell nézni. De éppen ez a nehéz. Mert mindenütt és mindenben magunkból kell kiindulnunk. A hibát ott kell keresnünk, ahol van: az emberben.

Minden csak látszat? Miért? Mert a látszatnak élünk. A látszatnak teszünk mindent. Az egész életün-ker, szívvilágunkat, a lelkünk megnyilatkozását a lát-szatnak rendezzük be. Szeretjük azt mutatni, ami ben-nünk nincs meg. De még jobban azt, aminek csak fel-tétele sem való ami lelki világunkból. És mert ez így van, a hozzánk tartozóink élete is ekként formálódik. Gyermekeinket a látszat jegyében neveljük. Az iskolák munkája sem egyeb ennél.

Láttunk-e már olyan embert, közülünk valót, egy-szerűet, kis tehetségűt, szóval látszat-embert, aki fel tudott volna emelkedni a hétköznapiasság ködéből s lerántva magáról a sarat: emberi méltóságos fényében tündöklött volna. Az ilyen embert megcsodálom. Az az ember, aki a napi kenyerért fut, aki szereti magát, mert élni kell: a látszatnak él. Az az ember, aki bár tudja, hogy tehetség nélküli, de mégis el akarja hitetni a világgal, hogy ő nagy: a látszat embere.

Ezt kellene az életből valahogyan kiirtani. Mert ez teszi azt, hogy azok a nemzeti, nevelési, társadalmi felbuzdulások, amik olyan sokat ígérnek az első pillan-tban, semmivé lesznek. De hát ez lehetetlen, vagy ha nem is, de nagyon nehéz. Közös munka kellene hozzá.

Ami gondolatunk szerint pedig ennek az iskolából kellene kiindulni. Az iskolák lennének azok a helyek, ahol a látszatnak helyt nem szabadna adni. Ott bizo-nyos természetes melegségnek kell lenni, ami a lát-szatra alapított lelki fagyot felolvassza. De hol van ma ilyen iskola? És hol yannak ma olyan nevelők, akik ezt a melegséget iskolájukban megteremteni tudják. Ma a tanító is ember. A tanítót is lekötí a napi élet. Sőt

fizetésre. A butor árának felét lefizették, aztán elköl-tözték a városból, de elfelejtették tudatni új címüket a butorkereskedővel. Ez nagy nehezen rájuk akadt és beperelte őket. A tárgyalás folyama alatt az asszony, ki kis gyermekével karján jelent meg a bíróság előtt, felkelt, a kis babát leletette a bíróság asztalára és tá-voztott. A törvényszék összenézett, de a tolmács — mert a vádlottak külföldiek voltak — megmagyarázta, hogy a nő abban a hitben, hogy férjét börtönre fogják itélni, tuszul hagyta a kis gyermekét, bizonyosságul annak, hogy vissza fog jönni. Nemsokára vissza is jött, kifizette a hitelezőt és így kiváltotta kis gyermekét.

Máskor meg a fogadóban maradt tuszul egy pó-lyásbaba Szülei színészek voltak, de miután keresetük nem volt, a fogadóban, ahol laktak, sok adósságot esi-náltak. Mikor távozni készültek, zálogba akarták hagyni jelmezeiket, de a fogadós kívánságára 10 hónapos kis gyermekük maradt ott. A szülők pedig elmentek vándor-muzsikásoknak. Mikor köztudomásra jutott a dolog, egy impresszárió segítségükre sietett és szerződtette őket, ugy hogy az eleven zálogot csakhamar kiválthatták.

No de holttest bizonyára csak ritkán szerepel zálog gyanánt. Reval városban ez is megtörtént. Egy gazdag belga katona, aki 1700-ban a narvai ütközetben főparancsnoka volt az orosz seregnek, fogságba esett és Revalban lakott, ahol meghalt. A hitelezők lefog-lták holttestét és kijelentették a törvény alapján, hogy a hullát ki nem adják, míg követeléseiket ki nem fize-tik. Bebalzsamozták a holttestet és egy álló esztendeig őrizték a hitelezők, míg végre kiváltották és eltemették.

Newyorkban pedig nemrég egy sirboltot foglaltak le, amelyet egy kereskedő építtetett a nejének 100.000 forint költségen. A kereskedő megbukott és mivel hi-telezőt semmit sem találtak, lefoglalták a sirboltot mind-addig, míg az adós tartozásait ki nem fizeti.

talán jobban, mint mást. Mert épen a tanító az, aki ki van téve a legnagyobb megpróbáltatásnak. A lélek pedig törekény portéka. Annak nem nagy erő kell. Könnyen azzá lesz, amivé a hevert üveg ablak: cseréppé. Csak úgy lehetne a látszat embert átförmálni, ha a nevelője, a tanítója, nem lenne látszat-tanító. Ha nem a látszatnak élne, dolgoznék, de ha a stréberkedést félre téve, magát megedzené abban a nagy elhatározásban, hogy ő a köznek akar azzal nagy, pótolhatatlan hasznót hajtani, ha nem a váll veregetésért, de a nemzet jövő boldogságáért a látszat-munkával szakít.

Hiába a felbuzdulás. Hiába a hang, a szó. Minden csak olyan, mint az a levegő, amiben az ilyen hasznatlanság terjed. Alapot tessék rakni, amin építeni lehet. Jövőt. Nagyságot. Jellegzetes lelki, nemzeti, vallásos életet. Az alapon építeni, de erős alapon — már nemcsak látszat-építélet, de egy valóságban meglevő olyan házat, aminek értékét mértékkel mérni nem lehet, de ami egyesíti magában azokat a nagy, nemes eszméket, ami az emberi léleknek tartalmat kellene hogy adjon.

Ne a látszatnak, de a valóban sokat érő, sőt megfizethetetlen emberi életnek neveljünk. Hogy az ember az legyen ma már, a mi. És ne legyen alkalma a gúnyolódónak azt mondani: ez még csak nép.

K.

A gyümölcsfa ültetéséről.

Mezőgazdaságunk egyik legkedvesebb s talán a legértékesebb foglalkozási ága a gyümölcs-kertészet. Erről csak az győződhetik meg igazán, aki ezzel az élvezetes termelési ággal tényleg foglalkozik.

A gyümölcsfa haszna kiszámíthatatlan. A jó gyümölcs igen egészséges. jóízű eledel gazdagnak, szegénynek egyaránt. Némely esetben orvosság gyanú is szolgál. Ezenfelül a gyümölcsfa tisztítja a levegőt, hűs árnyékot ad, a tűz ellen oltalmat nyújt s végre tűzi- és szerszámát szolgáltat.

De hogy a gyümölcsfa-tenyésztést haszonnal üzhessük, ahhoz okvetlenül megkiváratjuk, hogy egy elméletileg valamint gyakorlatilag a legszükségesebb ismereteket megszerezzük.

Nem lehetvén célom ez ismereteknek egy rövidke cikk keretében való nyújtóra: most csak a gyümölcsfaültetésről szólok röviden.

Az ültetési időre nézve kétféle gyakorlat van: őszi és tavaszi ültetés. Egyik ezt, a másik azt tartja célszerűbbnek. Legáltalánosabb a tavaszi ültetés. Nekem az a meggyőződés, hogy különösen olyan helyen, a hol az öntözés nehézségebe ütközik: az őszi ültetés pótolhatatlan. Aztán még ennek az a figyelemre méltó előnye is van, hogy az ősszel ültetett fák a tavaszi ébredéssel szintén lépést tartanak.

Általában véve az ültetés legelső és legfőbb kelléke a helyes méretű gödör elkészítése. Természetesen a méret a fák nagyságához igazodik, de már a kisebb fánál is 70—80 cm. széles és 60—70 cm. mély kell, hogy legyen.

Asáskor a felső érett talajt a gödör egyik szélére, az alsó éretlen talajt pedig a másik szélére, külön-külön csomóba rakjuk.

Az ültetést azzal kezdjük, hogy az érett talajt előbb behányjuk a gödör aljába úgy, hogy a közepén csucos halmot képezzon. Közben beheállítjuk a fát s ha látjuk, hogy az kellő magasságban áll (ezt megmutatja egy a gödör karimáján áttett lécl), akkor egy másik ember szépen elrendezi a gyökereket, egy harmadik pedig jó apró porhanyó érett földet hány a gyökerekre mindaddig, amíg azok el lesznek takarva. Azután az éretlen földesemő is lehet hányni. Ha a gödör megtelt, a fát emelőleg óvatosan megrázogatjuk, hogy a gyökerek mellett hézagok ne maradjanak. Azután lassan, nem ugrálva, körül nyomkodjuk s őszi ültetésnél a fa körül a földet kissé fölhalmozzuk, a tavaszinál pedig a földszinttel egy nivóban, öntözéshez tányért csinálunk.

A gyümölcsfáknak az ültetés első éveiben föltétlenül szükségük van karóra. Azért azt már az üres gödörbe bele kell verni s az elültetett fát nyolcas alakban hozzá kötni. Legcélszerűbb a karót a fa déli oldalára tenni, hogy azt télen az elfagyás ellen is megóvhassa. A karónak nem szabad a fa koronájáig érni, mert az ágokat könnyen megsérthetné.

Ülteteskor a gödörbe nem szabad trágyát tenni, mert a gyökerek penészt kapnának és rövidebb, rosszabb idő alatt elpusztulnának. De már ültetés után felül jó érett trágyát tenni jó, sőt szükséges is.

Mielőtt a fát elültetnők: a gyökérvegeket, az ép részig, jó éles késsel, harántmetszéssel, simára vágjuk s a sérült, beteges gyökerektől megtisztítjuk. Azután egy cseberbe friss marha-trágyát és ugyanannyi jó kerti földet teszünk, vizet öntünk rá és kissé sűrű péppé keverjük. Ültetés előtt ebbe kell a gyökereket belemártani, majd pedig jó apró kerti földdel mindenütt behinteni.

Őszi ültetésnél nem kell öntözni, sem pedig a koronát megmetszeni. A tavaszi ültetésnél már annál inkább szükséges az öntözés és metszés. De a csontmagnakat egyáltalában nem szabad megmetszeni.

Utak mellé, vagy mezőre magas törzsű, 180 cm. házi kertbe inkább félmagas, vagy törpe fákát célszerű ültetni.

Salló Karoly.
áll. isk. igazgató.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Petrozsény község diszpolgárai: dr. Chorin Ferenc főrendi-házi tag, a Salgótarjáni Köszénbánya R.-Társulat elnökének és Mály Sándor m. kir. pénzügyminiszteri tanácsosnak szerdán, f. hó 5-én adta át a képviselőtestület által megbízott 8 tagú küldöttség a diszpolgári oklevelet. Petrozsény község képviselőtestülete ugyanis dr. Chorin Ferencz iránt a község mindenirányú jóakaratu támogatásáért, Mály Sándor iránt a m. kir. köszénbányásziskola felállítását körül kifejtett sikeres közbenjárásáért halálját azáltal kívánta kifejezésre juttatni, hogy a nevezett urakat a község diszpolgárává választotta. Petrozsény mindkét diszpolgára szívélyesen fogadta a küldöttséget s megköszönve a polgároktól eredő becses kitüntetést, megígérték, hogy ezután még inkább szívükön viselik Magyarországot haladásának ügyét s minden téren, kitelhetőleg előmozdítani — iránt a község polgárai — fokozottabb mértékben kötelességüknek ismerik.

— Hazafias iskolai ünnepély. A helybeli áll. iskolák, a husvét szünidőbe eső ápr. 11-ike hazafias iskolai ünnepélyt, a szülők és más érdeklődők részvételével, f. hó 7-én, d. e. 9 órakor tartották meg.

Az ünnepély, a szt. mise hallgatás után a tanulók által énekelt «Hymussal» vette kezdetét. Majd Salló Karoly áll. isk. igazgató mondta el a gyermekekhez intézett rövid, de lelkes beszédét. A beszéd ez: Kedves gyermekeim!

Egy világra szóló nagyszerű történelmi esemény emlékeztetere szenteljük a mai napot.

A nemzet milliói minden évben márc. 15-én ülik meg ezt az ünnepet, mert 58 esztendővel ezelőtt e napon zúgott végig a hazában a szabadság, egyenlőség, testvériség menyődörgő szöszata. Mi és az ország valamennyi áll. iskolája, a mai napon tartjuk meg hazafias ünnepünket, mert Magyarország akkori nádorának e napon, április 11-én adta át felséges királyunk elődje V. Ferdinánd, a hazánk szabadságát biztosító szentített törvényeket.

Örökké ragyogó fényes nap volt az a márc. 15-ike és ápr. 11-ike egyaránt.

Hajh, de nem sokáig ragyogtak e napok szegény hazánk egén! Csakhamar komor, vészes felhők borították el fénylő napjainkat s végig süvített hazánkon a hosszú súlyos küzdelmek és szenvedések viharja.

Kedves gyermekeim, ugy-e szeretnétek tudni hogy miért? Nahát én elmondom nektek röviden ezt a mesebe illő szomorú és mégis dicsőségesen szép történetet, csak figyeljétek ide!

Annak a kettős birodalomnak, amely fölött most I. Ferenc József ő felsége uralkodik, az egyik része Ausztria, vagy osztrák császárság, a másik része ami drága kincsünk, édes hazánk, Magyarország, vagy magyar királyság. Mind a kettő önálló független birodalom, de a kettőnek egy közös fejedelme uralkodója van.

A magyar nép ezer esztendőn keresztül mindig világra szóló nagy és dicső nemzet volt s azért az osztrákok örökké irigységgel és gyűlölettel néztek reánk. Mindenképen azon voltak, hogy jó és nemes királyainkat elidegenítsék tőlünk s azután megfoszsanak szabadságunktól, önállóságunktól s végre mint egy közönséges tartományt Ausztriához csatoljanak. Ezt gyakran meg is próbálták. Ezelőtt 58 évvel is ezt akarták ellenségeink, de a jó Isten, aki a magyaroknak is igazságos Istene, ezt nem engedte meg.

Rosszakaratu ellenségeink vettek körül V. Ferdinánd akkori uralkodónkat, a mostani királyunk nagy-

bátyját és mindenféle valótlanossággal rágalmazták a derék, becsületes magyar nemzetet.

A különben jószívű király hitt gonosz tanácsadóinak és mindazt amit szent és igazságos követelésünkre megadott a király, nemsokára megbánta és visszavonta.

De ez még nem volt elég, hanem újból sértegetni, üldözni kezdtek a magyar nemzetet. Ilyen körülmények között kénytelenek voltunk fegyvert fogni, hogy ősi jogainkat és szabadságunkat megvédelmezzük. Így ütött ki az 1848—49-iki híres magyar szabadságharc.

Ellenségeink többen voltak mint mi, de a mi nálunk hiányzott, azt bőven pótolta az égő hazaszeretet, az ősi vitéség és a halált megvető rettenthetetlen bátorság. Ifjak és öregek, asszonyok és gyermekek, mind hősök voltak egyaránt. És mi csodákat miveltünk. Győzelemről-győzelemre vezette apáinkat a hazaszeretet szent tüze s már-már mienk volt a végső diadal, amikor kétségbeesett ellenségeink a világ leg hatalmasabb nemzetéhez: az oroszokhoz folyamodtak segítségért 200.000 muszka jött ellentünk s nekünk a a roppant haderővel szemben lekellett tenni a fegyvert.

Hogy mi történt azt nem mondom el, mert a fájdalomtól nem tudnám azt elmondani. Majd megtanuljátok, ha felnőtök!

Most még csak annyit mondom el, hogy azután a király és nemzet között hosszú ideig dult a harag. De Isten, aki a kigyót teremtette: létre hozta a galambot is. Dicső emlékü jószágos királynénk Erzsébet és Deák Ferenc nagy hazánk fia voltak azok a béke-angyalok, akik békét szereztek király és nemzet között. Deák Ferencet az utókor a haza bölcsének nevezte. Erzsébet királynénk drága emlékét pedig minden magyar ember a szívében hordja.

Vajha most is élnek-e megdicsőült szellemek!

Kedves gyermekeim! sohase feledjétek el, hogy a legnagyobb, a legszentebb kötelességetek a hazaszeretet! Szeressétek az Istent, a hazát és a királyt, mert érettük — ha kell — életünket és mindenünket örömmel kell feláldoznunk. Most pedig kiáltások utánam, hogy: Éljen a haza, éljen a király!

Azután az V. VI. oszt. növendékei — énekekkel és szavatokkal változtatva — szép és kedves kis programot játszottak le.

Végül Kősa Mihály gond. tag hazafias, nagyhatalú beszéde fejezte be a csinos kis ünnepséget.

Ez az ünnepély minden ízében alkalmas volt arra, hogy a fogékony gyermeki szívben a magasztos hazaszeretet szent érzelmét ébren tartsa.

— A nagyhét. Az összes keresztényvilág millióinak legmagasztosabb ünnepe, a hgvéti szentünnep. Virágvasárnapjával veszi kezdetét. E napon végeztetik Krisztus kinszenvedésének története (Passió). Szerdán, csütörtök és péntek délutánján énekelgetnek Jeremiás proféta lélekemelő sirmái (Lamentációk) A helybeli róm. kath. templomban a passiót az egyházi dalárda férfi tagjai, a laientációkat férfi és női tagok fogják végezni Brassay József kántor vezetése alatt.

— Tüzeset. Pénteken délután 3 óra tájban az „Emke” szálloda földszete kigyuladt. A tüzet sikerült azonnal lokalizálni. Győrke Ferencz volt az első, ki a földszetre gyorsan s fölment tovább terjedését ezen szeles időben megakadályozta. A tüzesetek Petrozsényben nagyon gyakran szoktak előfordulni. Tűzoltótestületeiről szó sem lehet, jöllehet megerősített alapszabályok megvannak. E tekintetben az illető körök figyelmét közbiztonság szempontjából felhívni el nem mulasztathatjuk.

CSARNOK.

A régi dalokból.

I.

Halovány vagy — azt beszélik,
Hervadás van arcodon;
Ajkad fonyadt, szemed bágyadt . . .
Ez a sorsa a leánynak:
Rózsza lesz egy hajnalon
S hervad, mint a lilium.

Eltűnt lelked régi fénye
— Meglopták egy alkonyon —
Bizva-biztál és az élet
Oly kegyetlen bána véled . . .
Zokogásod hallgatom,
Hervadó lány, lilium.

Egykor bimbó rózsádon
És e rózsát őrizém;
Ah, de jött a hajnal-álom
És elveszett kis virágom . . .
Bár siratlak fája én:
Sorsod: hervadj más ölében.

II.

Halovány az arcod, édes,
Bágyadt két szemed;
Kis kezecskéd a kezemben
Félve megremeg.
Rám omolva lilomként,
Nézem ajkidat,
Melyek egykor oly sok édes
Álmot mondtanak.

Könyvek gyűlnek két szemedbe
S homlokodra pír,
Drága lelked elmerengve
Mult időkre sir.
Régi álmok, édes percek
Messze szálltanak,
Én a multért, égi üdvért
Téged áldalak.

Halovány arc, könnyező szem
Oh, derülj reám!
Hadd merengjek még csak egyszer
Ajkad biborán . . .
Hadd susogjon boldogságról
Az a kicsi száj,
Hadd gyógygyljon, hadd hegedjen
A szív, hogyha — fáj.

M. GY.

Szerkesztői üzenetek.

„A felkért érdeklődő”.

Petrozsény intelligenciája a zene-művészet iránt mindenkor megmutatta a legnagyobb, érdeklődését és műpártolását. Ha a belépti-díjak mérsékeltek, nagyobb közönségre számíthatni. 7 koronás család- és 3 koronás személy-jegy sok.

Felelős szerkesztő: **Zádory Károly.**Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Sz. 1653—906.

kig.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett 1000 K. fizetéssel és 200 korona lakbér járandósággal javadalmazott petrillai — segédjegyző — anyakönyvvezető helyettesi állás betöltésére pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1886. évi I. t.-c., illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előirt képesítőséket, eddigi alkalmazásukat és erkölcsi magatartásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám f. évi április 24-ig annál is inkább nyujtsák be, mert az elkésve érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást folyó évi április 30-án d. e. 9 órakor a petrillai körjegyzői irodában fogom megtartani.

Petrozsény, 1906. április hó 6-án.

Főszolgabíró szabadságon:

Janza Vazul,
szolgabíró.

Eladó ház.

Petrozsényben, a Hunyadi-utcában egy ház, mely áll 1 szoba, konyha és melléképületekből szabad kézből eladó. Értekezni lehet

Grausam Károlylyal.

Szám: 449—906

kig.

Hirdetmény.

Alulírott községi elöljáróság részéről közhirre tetetik, hogy Livazény községben községi kézbesítő-rendőri állás szerveztetett; arra pályázatot nyitattik, s felhivatnak mindazok, akik ezen állást megnyerni óhajtják, hogy eddigi működésükről és erkölcsi magaviseletükről szóló bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket Livazény községi elöljáróságához folyó hó 20-ig adják be.

Évi fizetés 600 korona és 80 korona ruha-átalány. Megkivántatik az illető felfogadott kézbesítő rendőrtől, hogy az irodai teendőkből is némi jártassággal birjon. Az állás május hó 1-én elfoglalandó.

Kelt Livazényben, 1906. évi április hó 3-án.

Az elöljáróság.

Figyelem!

Megbízható legjobb minőségű hírneves valódi szepességi

lenvászon és damasztáru

minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár bejegyzett védjegye

Késmárki
gyártmány
csak az,

mely ezen
védjegy-
gyel van
ellátva.

HAZAI IPAR!

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelt tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégitem. **Tanszerek, rajz- és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZEZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva **könyvkötészetet** rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.

Telek- és ház eladás.

Petrozsény község központján, a Kossuth Lajos-utca és Malea-utca sarkán levő **telkemet** a rajta levő **épületekkel** együtt szabadkézből eladni szándékozom s felkérem az érdeklődőket, hogy az adás-vételre vonatkozólag velem értekezni szíveskedjenek.

Petrozsény, 1906. március hó.

Györke Ferenc.

5¹/₂°-os törlesztési

(amortizációs)

kölcsönöket

gyorsan és előnyösen közvetít

MUNTYÁN TIVADAR, Petrozsény.
(Zárdaépület).

Égető készüléket

fa, selyem, bársony, bőr stb. beégetéshez, kitűnő
Platina tüvel. használati utasítással

10 koronáért

küldök utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése esetén, bérmentesen. Nagy képes árjegyzék beégetéshez előrajzolt fa-disz tárgyakról 60 fillér (bélyegben is beküldhető).

FEKETE SÁNDOR papirkereskedő
Budapest, VII., Elemér-utca 4.